

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 05.06.1959, sp. zn. 7 Tz 45/59, ECLI:CZ:NS:1959:7.TZ.45.1959.1

Číslo: 11/1960

Právní věta:

Neprítomnosť obžalovaného na hlavnom pojednávaní nesmie byť nikdy na úkor zistenia objektívnej pravdy, preto zákon v ustanovení § 217 ods. 4 tr. por. zdôrazňuje výnimočnosť a požaduje pritom, aby súčasne boli splnené podmienky uvedené pod písm. a), b), c), ktoré majú zabezpečiť právo obžalovaného na obhajobu a zistenie objektívnej pravdy.

Pri posudzovaní otázky, či ide o vec malej závažnosti, je treba najmä prihliadnúť k zákonnej trestnej sadzbe, ktorou je vyjadrený stupeň nebezpečnosti daného trestného činu pre spoločnosť.

Soud: Nejvyšší soud ČSR

Datum rozhodnutí: 05.06.1959

Spisová značka: 7 Tz 45/59

Číslo rozhodnutí: 11

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Bezpečnost a ochrana zdraví při práci, Čin menšího významu, Dokazování, Hlavní líčení, Obhájce, Postoupení věci, Svědci, Ublížení na zdraví

Předpisy: 64/1956 Sb. § 217

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Ľudový súd v Snine v neprítomnosti obžalovaného J. B. uznal tohoto vinným trestným činom ublíženia na zdraví z nedbanlivosti podľa § 222 ods. 1, 2 tr. zák., ktorého sa dopustil tým, že ako vedúci stavby budovy MNV v Zboji sa nepostaral o ohradenie odpadovej jamy pri tejto stavbe, do ktorej v noci zo 17. 9. 1957 na 18. 9. 1957 spadol strážnik E. T. a utopil sa, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a svojím činom porušil dôležitú povinnosť vyplývajúcu z jeho povolania a uloženú mu podľa zákona.

Za tento trestný čin uložil obžalovanému podľa § 222 ods. 2 tr. zák. a § 30 tr. zák. bezpodmienečný trest odňatia slobody na 5 (päť) mesiacov.

Najvyšší súd na sťažnosť pre porušenie zákona podanú predsedom Najvyššieho súdu vyslovil porušenie zákona v ustanoveniach § 2 ods. 7, § 217 ods. 4 a § 227 ods. 1 tr. por., rozsudok v celom

rozsahu zrušil a v dôsledku toho zrušil aj uznesenie Ľudového súdu v Snine, ktorým bol obžalovanému J. B. uložený trest odňatia slobody v trvaní 5 mesiacov podľa čl. I ods. 4 amnestie prezidenta republiky z 1. 12. 1957 odpustený a vec vrátil Ľudovému súdu v Snine s tým, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Odôvodnenie:

Podľa doručovacieho lístku pripojeného k obžalobe na č. l. 29 obdržal obžalovaný zásielku od súdu I. stolice 17. 1. 1958, v ktorej podľa označenia na prvej strane, bolo uznesenie o prijatí obžaloby, obžaloba a predvolanie na hlavné pojednávanie na 31. 1. 1958.

Podľa § 217 ods. 4 tr. por. v neprítomnosti obžalovaného, ak nejde o konanie proti ušlému, je možné hlavné pojednávanie vykonať iba výnimočne, a to ak sú tu súčasne tieto podmienky:

- a) obžaloba bola obžalovanému riadne doručená a obžalovaný bol na hlavné pojednávanie včas a riadne predvolaný,*
- b) o skutku, ktorý je predmetom obžaloby, bol obžalovaný už niektorým orgánom činným v trestnom konaní vypočutý a boli dodržané ustanovenia o oboznámení obžalovaného s výsledkami prípravného konania,*
- c) súd pre malú závažnosť veci a pre jasnosť dôkazného materiálu je toho názoru, že vec možno aj bez prítomnosti obžalovaného spoľahlivo rozhodnúť.*

Ide o dôležité ustanovenie trestného poriadku, účelom ktorého je zabezpečiť práva obžalovaného na obhajobu a náležité zistenie objektívnej pravdy. Výnimočnosť ustanovenia § 217 ods. 4 tr. por. o tom, kedy sa môže vykonať hlavné pojednávanie v neprítomnosti obžalovaného, je zjavná už z ustanovenia § 1 ods. 2 tr. por. podľa ktorého všetky orgány činné v trestnom konaní musia trestné veci prejednávať tak, aby prejednanie pôsobilo výchovne na osobu, proti ktorej sa trestné konanie vedie. To je možné zpravidla zaistiť vtedy, keď je obžalovaný pri prejednaní veci osobne prítomný.

Podľa obsahu spisov boli splnené podmienky uvedené v § 217 ods. 4 písm. a), b) tr. por., t. j. obžaloba bola obžalovanému riadne doručená a obžalovaný bol na hlavné pojednávanie včas a riadne predvolaný, obžalovaný o skutku, ktorý je predmetom obžaloby, bol vypočutý orgánom činným v trestnom konaní a boli dodržané ustanovenia o vznesení obvinenia a oboznámení obžalovaného s výsledkami prípravného konania.

Podľa spisu nebola splnená ďalšia podmienka uvedená v § 217 ods. 4 písm. c) tr. por., totiž aby pre malú závažnosť veci a pre jasnosť dôkazného materiálu bolo možné vec spoľahlivo rozhodnúť i bez prítomnosti obžalovaného.

Pri posudzovaní otázky, či ide o vec malej závažnosti, je treba najmä prihliadnúť k zákonnej trestnej sadzbe, ktorou je vyjadrený typický najnižší a najvyšší stupeň nebezpečnosti daného trestného činu pre spoločnosť. Trestná sadzba je teda ukazovateľom stupňa nebezpečnosti činu pre spoločnosť, charakteristického práva pre príslušný trestný čin.

Na trestný čin ublíženia na zdraví z nedbanlivosti podľa § 222 ods. 1, 2 tr. zák. je zákonodarcom stanovená trestná sadzba odňatia slobody na jeden rok až päť rokov. Už z tejto trestnej sadzby je zrejmé, že nejde o vec malej závažnosti. To je konečne zrejmé tiež z výsledku uvedeného v zákone, ktorým mal obžalovaný naplniť znaky trestného činu ublíženia na zdraví z nedbanlivosti podľa § 222 ods. 1, 2 tr. zák., totiž že obžalovaný mal zaviniť smrť pracujúceho človeka. Ani dôkazný materiál nie je však tak jasný, aby bolo možné vec bez prítomnosti obžalovaného spoľahlivo rozhodnúť.

Obžalovaný J. B., vypočutý v administratívnom konaní uviedol, že sa necíti zodpovedným za smrť E. T., lebo stavebný priestor bol ohradený betónovými stĺpmi a drôteným pletivom, na stavbe sa takmer dva mesiace už nepracovalo, jama bola na prvý pohľad viditeľná a strážnik E. T., ktorému bolo nariadené jamu ohradiť, odmietol príkaz splniť s tým, že to nie je treba, lebo vo dne na stavbu nikto nechodí a on sám stavenišťe a jamu dobre pozná. Svedok M. G. uviedol, že pre celý obvod Uličskej doliny je určený stavbyvedúci J. B. za výpomoci paliera J. H. Obaja mali spolu viesť stavbu k úplnému ukončeniu. Ďalej svedok potvrdil obhajobu obžalovaného, že celá stavba bola ohradená plotom z drôteného pletiva a že nočný strážnik E. T. poznal dobre stavbu, takže iba hrubým zavinením mohol do jamy spadnúť. Svedok uviedol, že jama bola viditeľná a po stranách bol ochranný násyp z vykopanej zeme, takže ten, kto sa chcel dostať do jamy, musel prekonať túto prekážku. Podľa zprávy KÚNZ mal utopený v krvi 1,6 % alkoholu, čo zodpovedá strednému stupňu opilosti. Podrobným výsluchom obžalovaného a prípadne podľa návrhov obžalovaného, alebo z úradnej povinnosti vykonaním ďalších dôkazov bolo treba zistiť, či za ohradenie jamy nebol v prvom rade zodpovedný palier J. H. a či tu nie je tiež spoluzavinenie poškodeného E. T. Aj keby po prejednaní veci v prítomnosti obžalovaného došiel súd k záveru, že obžalovaný je zodpovedný za smrť E. T., skutočnosť, že by bolo zistené tiež spoluzavinenie J. H. a poškodeného E. T., mala by vplyv na výrok o treste, v občianskoprávnom konaní tiež na prípadný výrok súdu o rozsahu povinnosti obžalovaného J. B. na náhradu škody vzišlej z trestného činu. Keď súd vykonal hlavné pojednávanie v neprítomnosti obžalovaného a keď v dôsledku toho rozhodol na základe neúplného skutkového zistenia, porušil zákon v ustanoveniach § 2 ods. 7, § 217 ods. 4 tr. por.

Podľa § 227 ods. 1 tr. por. namiesto výsluchu svedka je možné na hlavnom pojednávaní čítať zápisnicu o výpovedi svedka iba vtedy, ak súd tak rozhodne, pretože pre menšiu závažnosť dokazovanej skutočnosti a jasnosť ostatného dôkazného materiálu nepovažuje osobný výsluch za potrebný a súčasne prokurátor a obžalovaný s tým súhlasia, lebo osobná prítomnosť svedka by bola spojená s neprimeranými ťažkosťami, alebo trovami.

Ľudový súd prečítal na hlavnom pojednávaní výpovede siedmich svedkov, hoci obžalovaný vzhľadom na svoju neprítomnosť, nemohol dať zvolenie k prečítaniu týchto výpovedí. Okrem toho, skutočnosti uvádzané svedkom M. G., ako sú hore bližšie uvedené, sú veľmi závažné pre rozhodnutie veci. Že by osobný výsluch týchto svedkov bol spojený s neprimeranými ťažkosťami, alebo trovami, nie je zo spisu zrejmé.

Bol preto zákon porušený tiež v ustanovení § 227 ods. 1 tr. por.

Bolo preto treba vysloviť porušenie zákona, chybný rozsudok zrušiť a vec vrátiť ľudovému súdu na nové prejednanie a rozhodnutie.